

Nr 244.

Av herr **Kristensson** i Osby m. fl., om ökat anslag till bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande.

Till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande utgår för budgetåret 1950/51 statsbidrag med sammanlagt 489 000 kronor. För nästföljande budgetår har skolöverstyrelsen förordat höjningar på denna anslagspost med 331 000 kronor. Besparingsutredningen har däremot föreslagit en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 89 000 kronor.

Med framhållande av att starka skäl visserligen anförts till stöd för en anslagshöjning har departementschefen likväl icke i nuvarande statsfinansiella läge ansett sig kunna tillstyrka en höjd medelsanvisning. Departementschefen har i detta sammanhang erinrat om att de förslag, som kunna väntas från 1944 års nykterhetskommitté, sannolikt torde komma att beröra även den med förevarande anslag avsedda verksamheten. I avvaktan på resultatet av denna utredning är departementschefen icke heller beredd att förorda en sänkning av anslaget.

Strävandena att höja nykterhetstillståndet inom vårt folk måste från det allmännas sida betraktas såsom synnerligen betydelsefulla. I dessa strävanden spelar undervisnings- och upplysningsverksamheten i alkoholfrågan en mycket stor roll. Det råder en starkt utbredd folkmening, att denna verksamhet på allt sätt bör stödjas. Ett studium av de politiska partiernas program ger också vid handen, att det i dessa föreligger stor samstämmighet i fråga om kravet på en så effektiv upplysningsverksamhet på detta område som möjligt.

Skolöverstyrelsen har i sin motivering till förslaget om höjning av förevarande anslag framhållit, att det är av den största vikt, att de enskilda organisationer, som på detta område utföra ett samhällsnyttigt arbete, erhålla förbättrade arbetsbetingelser. Överstyrelsen vitsordar, att verksamheten mer och mer inriktats på att informera allt vidare kretsar i nykterhetsfrågan. På grund av att så begränsade anslag nu stå till nykterhetsrörelsens förfogande, är verksamheten i hög grad beroende av enskildas oegennyttiga arbete och ekonomiska uppoffringar. Försök har gjorts att uppskatta storleken av medlemmarnas direkta ekonomiska bidrag, varvid beräknats, att dessa uppgå till ungefär tio gånger det statliga anslaget. Om icke detta frivilliga arbete funnes, skulle staten nödgas göra helt andra ekonomiska insatser än vad nu är fallet för att få till stånd en motsvarande upplysningsverksamhet.

Otvivelaktigt vore en betydande ökning av statens bidrag till upplysningsverksamheten för nykterhetens främjande påkallad. Vi förstå emellertid svårigheterna att i nuvarande statsfinansiella läge genomföra större höjningar. Mot sådana förändringar kan också invändas, att de icke böra övervägas, innan nykterhetskommittén framlagt sina förslag. Däremot anse vi i hög grad önskvärt, att det åtminstone i någon mån ges kompensation för försämringen av penningvärdet. Ett oförändrat anslag innebär i själva verket ett minskat reellt stöd från statens sida. Mot bakgrunden av vad förut anförts finna vi det icke skäligt, att hela den ökade ekonomiska belastning, som penningvärdeförsämringen i detta fall medför, skall bäras av nykterhetsorganisationerna. Det är därför vår förhoppning, att det skall vara möjligt att ge en tämligen blygsam nominell förhöjning av förevarande anslag. — I detta sammanhang förtjänar måhända erinras om att Kungl. Maj:t i fråga om en annan folkrörelse beaktat de ekonomiska svårigheter, som tidsläget skapar för sådana rörelser.

I nuvarande läge måste man självfallet räkna med höjda lönekostnader för anställd personal. Vi föreslå en sådan ökning av statens anslag, att en skälig kompensation ges för oundgängliga löneökningar. Rörande dessa förtjänar följande anföras.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning (CFN) är för sin verksamhet nästan uteslutande beroende av statens ekonomiska bidrag. Förbundet har sin personal lönegradsplacerad enligt statens lönesystem. Det rörliga tilläggets höjning till 20 % medför ökade lönekostnader med ett avrundat belopp av 6 000 kronor. Då förbundet icke kan tänkas få ökade bidrag från annat håll, synes oss anslagsposten »Centralförbundet för nykterhetsundervisning för främjande av förbundets verksamhet» böra ökas med 6 000 kronor.

För närvarande utgår anslag till *instruktörer för nykterhetsupplysning* med sammanlagt 72 500 kronor. Till tio heltidstjänstgörande instruktörer lämnas bidrag med 6 000 kronor till varje. Därjämte utgå bidrag med 7 000 kronor till Sveriges lärares nykterhetsförbund för en instruktör och 5 500 kronor till SSUH likaledes för en instruktör. De båda sistnämnda äro deltidstjänster.

De olika organisationerna ha anhållit, att bidraget till heltidsanställd instruktör för budgetåret 1951/52 måtte höjas med 2 000 kronor till 8 000 kronor. Sveriges lärares nykterhetsförbund har hemställt om 8 500 kronor och SSUH om 8 100 kronor för sina deltidsanställda instruktörer.

Ytterligare förtjänar följande framhållas i fråga om denna punkt. När statsmakterna första gången beviljade bidrag till instruktörer hos nykterhetsorganisationerna, tänkte man sig, att statsbidraget skulle täcka ungefär halva kostnaden för varje instruktörs verksamhet (lön, resor, traktamenten m. m.). I fråga om instruktörerna hos Sveriges lärares nykterhetsförbund och SSUH utgick man ifrån att kostnaderna väsentligen skulle täckas av statsbidraget, då verksamheten huvudsakligen avser skolor och ifrågavarande organisationer icke ha möjlighet att själva tillskjuta några större belopp.

Med hänsyn till de redan tidigare undan för undan inträdda stegringarna särskilt i fråga om löner, resor och traktamentskostnader torde statsbidraget under senare tid icke ha svarat mot förutnämnda grunder för bidragen. Därtill komma de senast inträffade ökningarna av löner och priser, som medföra väsentligt stegrade kostnader. Godtemplarorden räknar med att de genomsnittliga kostnaderna för varje instruktörs verksamhet, inberäknat resor, traktamentskostnader m. m., i fortsättningen komma att uppgå till omkring 15 500 kronor per år.

I fråga om instruktörerna förtjänar ytterligare tilläggas, att det visat sig allt svårare att för de löner, som hittills erbjudits, kunna förvärva personer med god kompetens för de krävande uppgifter, som det här gäller. Det är angeläget, att organisationerna ha erforderliga ekonomiska resurser för att hålla instruktörsverksamheten uppe på en hög nivå.

Vi vilja därför föreslå, att anslagen till redan inrättade instruktörsbefattningar med heltid höjas med 1 750 kronor för varje samt att bidragen till instruktörerna hos Sveriges lärares nykterhetsförbund och SSUH höjas med 1 500 kronor. Dessa höjningar av bidragen skulle medföra en kostnadsökning av 20 500 kronor.

Ett flertal av nykterhetsorganisationerna ha fasta expeditioner med anställda funktionärer. Även i fråga om dessa äro i nuvarande läge *löneförhöjningar* aktuella. Av detta skäl synes det oss påkallat, att de anslag, som utgå till de olika nykterhetsorganisationerna (posterna 7—20 och 24—25 i sammanställningen i statsverkspropositionen), höjas något. Vi föreslå härtill 10 000 kronor, vilket belopp utgör 6 % av de nämnda anslagsposternas summa. Det bör framhållas, att förändringarna i penningvärdet återverka icke endast på lönerna utan även på övriga kostnader för verksamheten. I vårt nyssnämnda förslag har emellertid icke inräknats någon kompensation för sådana övriga kostnader.

Med hänvisning till vad nu anförts föreslå vi,

att riksdagen ville, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, bevilja till Centralförbundet för nykterhetsundervisning för främjande av dess verksamhet 6 000 kronor, till instruktörer för nykterhetsupplysning 20 500 kronor och till främjande av förut angivna nykterhetsorganisationers verksamhet 10 000 kronor och sålunda såsom bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande anvisa tillhoppa 525 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1951.

Filip Kristensson
i Osby.

Sven Antby.

Olof Hammar.

Helga Sjöstrand.

And. Stjärne.

Daniel Wiklund
i Stockholm.